

DICTAMEN

La implantació dels nous cicles de Formació Professional Específica i la Formació en Centre de Treball al Gironès

La Formació Professional Específica (**FPE**) està vivint un **bon moment**. Ha passat el fantasma de ser vista com una via secundària, pels desil·lusionats que no segueixen bé l'ensenyament. Avui hi ha excedent de titulats universitaris i dèficit d'operaris i tècnics professionalment formats: la FPE és la via que dóna més possibilitats d'inserció. És, també, el tipus de formació que està guanyant quota en l'ensenyament postobligatori, quan l'universitari des del 1999 està notant els efectes de la davallada demogràfica.

En aquest mateix sentit, hi ha més demanda d'hores de Formació en Centre de Treball (**FCT**) per part de les empreses que oferta dels Instituts d'Ensenyament Secundari (**IES**); fenomen que es dóna tant al Gironès com a Catalunya. El problema dels IES (i en el fons, també, de l'alumnat i l'empresariat) és que els nois i noies no pleguin abans de titular-se, per la pressió de les empreses en contractar-los.

Des del punt de vista dels/de les joves la FPE és la via sense cost de matrícula, amb la que s'obté una retribució laboral abans, amb més **garanties d'inserció** i sense tancar portes (si escau es pot seguir estudiant a altres vies). Potser als pares és a qui més els costa assimilar la nova imatge de la FPE.

El nivell d' **actualització tecnològica** dels IES també és més que acceptable. En els darrers anys han invertit amb suficiència i amb autonomia. Els cicles que han concertat l'actualització tecnològica amb empreses del sector, tenen un nivell tant o més avançat que les empreses de capçalera del sector, per la qual cosa la FCT esdevé així un factor d'innovació tecnològica, sobretot per a empreses petites.

Al mateix temps, **la FP ja no és entesa com una via independent i alternativa a la universitat**, sinó com un sistema que ofereix una qualificació específica –la professional- al llarg de tota la vida, sigui quina sigui la forma com la persona hagi obtingut la qualificació professional anterior. Per tant la FP ja no és una segona via, sinó una via més, necessària, una qualificació per la que passarà tothom varis cops al llarg de la vida, tant llicenciats com titulats de cicles formatius, o sense titulació específica. Això no és diferent del que experimenta una bona part de la població activa; la novetat està en organitzar-ho com elements d'un únic sistema i en fer-ho accessible i necessari per a tothom. Així doncs, ha estat recentment objecte d'una reforma (*Ley Orgánica 5/2002 de las Cualificaciones y de la Formación Profesional*) que ve a institucionalitzar alguns principis reclamats pels agents socials:

- Tota la FP (l'Específica, l'Ocupacional, la Continuada, la dels Programes de Garantia Social i la informal) passen a formar part d'un **sistema únic**: un Catàleg de Qualificacions, el reconeixement de qualificació professional adquirida per qualsevol forma (inclosa la simple experiència), l'habilitació del professorat per impartir en qualsevol modalitat d'FP, l'actualització sistemàtica del Catàleg,

l'organització de la formació per mòduls¹, l'avaluació externa del sistema... Els **IES** estan preparats per ser bons centres de formació inicial i de reciclatge per a tot el sistema, en qualsevol modalitat (FPO, FPC...)

- Reconeixement del paper de les **empreses**, i altres entitats, en la formació de personal docent i aportant experts com a formadors on no arribarà el professorat; en la FCT; en la informació i orientació professional; en la realització d'accions formatives pels propis empleats.... També a través de les seves **organitzacions empresarials** fan ofertes d'accions formatives sectorials.
- Alhora, el conjunt d' **interlocutors socials** –patronals i sindicats- han de col·laborar en la identificació i actualització de **necessitats de qualificació** professional. També poden participar en la **informació i orientació** professional.
- El reconeixement del paper de l'**Administració local** en els recursos d'FP específics per a persones amb **risc d'exclusió social**, amb adaptació de l'ensenyament als requisits d'aquests col·lectius de persones, però amb qualificació i titulació idèntica a la obtinguda amb l'ensenyament normalitzat. També poden participar en la **informació i orientació** professional.
- Òbviament també deixa establert el principi de **cooperació i coordinació** entre els ens implicats.

Des del punt de vista de les entitats participants en el CES de Girona, són varis els **interessos i competències concurrents**. La **patronal** demanda de qualificació professional i suficiència de la mà d'obra en el mercat de treball qualificat; per això té un interès de primer ordre en la FP. Els **sindicats** tenen el mateix interès per defensar les condicions de treball, tant de la plantilla com de la FCT, i la posició dels treballadors en el mercat de treball. La **Cambrà de Comerç** té competències constituents en la formació d'empresaris i treballadors, i hi dedica una part important de recursos², essent la principal restricció la disposició a demandar-li serveis de les empreses gironines. L' **Ajuntament** no té competències en la FP; llevat els recursos formatius als que té accés en les polítiques actives per a la inclusió social; però a través del Consell Escolar Municipal i d'aquest Consell, participa davant la Generalitat amb propostes pel bon desplegament del Mapa escolar a la ciutat. És una competència voluntària que a Girona s'ha exercit sempre que s'ha facilitat, perquè s'entén la formació com un requisit per a la inserció econòmica, i aquesta com una condició de la cohesió social, que és un tret característic d'aquesta ciutat. Malgrat tot, L'Ajuntament sí té altres interessos, de segon ordre però obvis i compartits amb els altres agents socials:

- La **ciutat educadora**, igualadora d'oportunitats, que no és només per els i les estudiants sinó per a tothom i per a tota la vida.
- Evitar colls d'ampolla a la mà d'obra en el **desenvolupament econòmic** local.

¹ La modularitat de la formació permet l'acoplament d'inputs formatius de qualsevol font, i el seu reconeixement acadèmic, creant-se així un itinerari curricular personal, constantment actualitzable i reconegut.

² Serveis de la Cambrà en matèria de formació professional té el programa Escola-Empresa: el Banc Integrat de Dades (per al gestió de FCT), homologació d'empreses per a FCT, foment de convenis empresa-IES, formació de tutors d'empresa.

- La funció **innovadora** de l'FPE i la FCT pels sectors estratègics, i
- La **centralitat** que dona l'FP a la ciutat. Fent estudis superiors a Girona i Salt hi ha (00-01) uns **10.900** estudiants³, amb un 52% de noies, i uns **700** estudiants de CFGS, amb un 42% de noies. Total uns 11.500, amb unes quotes del **94% per a la universitat** i **6% la FPE superior**; però amb la tendència a créixer d'aquesta darrera. Dels 678 anteriors, al voltant del 70% són vinguts **de fora de la ciutat: entre 450 i 500 estudiants**.

Per tant, és evident que la FPE té un **efecte de capitalitat** per a Girona, la qual cosa interessa a tots:

- Els IES de Girona tenen **reputació de qualitat**.
- La distribució d'especialitats en el territori català obliga a canviar de residència segons l'estudi triat. La **"ciutat universitària"** és un **atractiu** per a la joventut i és part de la qualificació de l'oferta dels IES.
- La tendència és a **augmentar l'oferta de cicles al Gironès** (el 02-03 augmentarà 3 cicles). Hi ha una predisposició a obrir nous cicles a Girona perquè és on hi ha més població potencialment estudiant, encara que el sector s'ubiqui a altres contrades. Obrir-ne a Girona és més garantia d'èxit.

El CES de Girona ha seguit el tema des de quasi el seu inici. L'octubre de 1997 va fer una al·legació al Mapa Escolar de Formació Professional, demanant la inclusió de 5 cicles no previstos pel seu caràcter estratègic (l'al·legació no va tenir resposta però el proper curs s'implantaràn 2 dels 5). El juny de 1998 va organitzar una jornada de treball sobre les pràctiques a les empreses amb participació dels agents de l'FP a la demarcació. El 8/11/99 va dictaminar amb unes "Recomanacions sobre el sistema de Formació en Centres de Treball dels nous cicles de la Formació Professional". Durant aquest curs, 01-02, ha dut a terme un estudi de l'impacte dels nous cicles formatius i la FCT, que ha servit per a un debat intern i que es vol culminar amb aquest dictamen.

Per tot això, els membres del CES de Girona es manifesten públicament en els següents punts a l'entorn de la formació professional:

1. Compartim amb tots els agents presents a l'FP l'interès en una òptima cooperació entre el món de l'empresa, el món de la formació i el món local. Per això estimen convenient que hi hagi a Girona una plataforma que agrupi totes les parts involucrades, específicament dedicada a la formació professional, i en aquest sentit pensem que la **Fundació Escola-Empresa del Gironès** és l'entitat adient. Per això recomanem a cada membre que no en forma part, que prengui l'acord de demanar participar-hi. Alhora recomanem a la fundació que tingui a bé facilitar les noves incorporacions, pel que fa a tràmits i aportacions.
2. Estimem necessari que la Fundació compti amb la presència de **tots els interlocutors socials**, pel paper que la llei els assigna, tant en l'expressió de les necessitats de qualificació, com en la col·laboració per a la FCT (que afecta alhora a l'empresari i al treballador), com en la informació i orientació professional, com –

³ DRUSI: [Estadístiques de la Memòria del Sistema Universitari de Catalunya 2000-2001](#)

en general- el manteniment d'un clima harmoniós en el món laboral i l'educatiu. La participació en si és l'aportació que els agents socials han de fer a la Fundació.

3. Manifestem expressament que la Fundació hauria de tenir present integrar també altres interessos que no són presents al CES, però que sí estan involucrats en l'estratègia de ciutat que impulsem, ens referim a la Universitat de Girona i al centre formatiu del "Campus Agroalimentari de Girona" de Monells.
4. Proposem que en el marc de la Fundació es treballi en una **agenda** com la següent:
 - a) **Organització de la concertació** al voltant de l'FPE. Concertació entre els cicles i els sectors en temes com: subministres tecnològics del sector als IES, homologació d'empreses i tutors per a la FCT, idoneïtat de les hores de lliure programació dels IES, nivell d'especialització idoni dels cicles, oferta de formació continuada, facilitació de professionals qualificats del sector per a la docència, reciclatge de professorat a les empreses, retribució voluntària de l'alumnat i cobertura de riscos...
 - b) Cal un "**màrqueting social**" a favor de la FPE, com a resposta més adient davant estrangulaments del mercat de treball. Escau una coordinació entre els agents, en el marc de la funció d'informació i orientació que tenen reconeguda. Actualment hi ha dades preocupants d'excés de demanda de formació en les especialitats on hi ha atur, quan al mateix temps sobren places en especialitats amb manca de mà d'obra. Encara és més preocupant que això afecti principalment a noies. Però alhora, manca una promoció explícita a la sortida de l'ESO i Batxillerat, com altres ofertes fan; amb la particularitat de que només cal explicar el nivell d'inserció dels cicles per aflorar el seu atractiu. La promoció, però, també hauria de tenir en compte col·lectius que ara estan al marge de la formació, en especial dones inactives i immigració.
 - c) Alhora és necessari que tot el representa la "**ciutat universitària**" arribi a tots i totes els estudiants de cicles superiors de Girona, com un element més de l'esmentat màrqueting social; tant en benefici de la ciutat com de l'estudiantat.
 - d) La Fundació també hauria de respondre a la necessària **cooperació** entre els actors en la **direcció estratègica** de la ciutat. Tots sabem que hi ha sectors estratègics que poden proporcionar un futur millor a la ciutat; pels que la formació professional serà sempre una clau del seu desenvolupament. A la dècada anterior el Pla de Ciutat en va identificar alguns. Seria necessària la cooperació per respondre estratègicament reptes immediats: la modificació anunciada del Mapa Escolar de l'FP a Catalunya, els "Centres Integrats de Formació Professional" i els "centres de referència" dotats per a la innovació i la recerca, l'oferta de nous cicles concertats amb els sectors, l'avaluació del sistema de formació professional...

Aquest dictamen va ser aprovat per unanimitat pel Ple del Consell Econòmic i Social de Girona del dia 16 de juliol de 2002.

Certifico

EL SECRETARI DE LA REUNIÓ

L'ALCALDESSA-PRESIDENTA